

KARIN BERKÖ

NITUS, TENGLANET SÍMENNTUNARMIÐSTÖÐVA SVEITARFÉLAGA Í SVÍPJÓÐ

Nitus var stofnað árið 1996. Nafnið Nitus var myndað úr skammstöfun Nätverket för IT-baserad Utbildning via lokala Studiecentra, lauslega snarað á íslensku: Tengslanet símenntunarmiðstöðva sem bjóða upp á nám sem er stutt upplýsingatækni. Í upphafi netsins var tilgangurinn að gera æðri menntun aðgengilega fyrir sveitarfélögin til þess að gera nemendum kleift að búa áfram í heimahögum þótt þeir legðu stund á nám á háskólastigi. Nitus varð dreifingaraðili æðri menntunar til sveitarfélaganna. Verkefnið er enn þá það sama en undirtillinn þótti of langur og hefur verið breytt í tengslanet símenntunarmiðstöðva sveitarfélaganna.

Síðan þá hefur mikið vatn runnið til sjávar. Um þessar mundir eru samtals 137 sveitarfélög aðilar að netinu, allt frá Kiruna í nyrsta hluta Svíþjóðar til Ystad í suðri. Verkefnið snúast sem fyrr aðallega um að gera æðri menntun aðgengilega fyrir alla óháð búsetu og félagslegri stöðu en einnig um ýmislegt annað. Flestallar símenntunarmiðstöðvarnar, sem eru í Nitus, eru í farsælu samstarfi við fræðasetur háskólanna en þau telja símenntunarmiðstöðvarnar mikilvægan aðila við að laða að námsmenn sem kjósa að leggja stund á fjarnám.

Áður fyrr höfðu fræðasetur háskólanna ákveðna tilhneigingu til þess að telja símenntunarmiðstöðvarnar sem samkeppnisaðila en nú er frekar litið á þær sem viðbótartilboð. Á símenntunarmiðstöðvunum er hægt að stofna til námshópa, þar stendur öllum námsmönnum til boða námsumhverfi og þeir geta sótt stuðning, bæði tæknilegan og félagslegan. Rannsóknir sýna að hlutfallslega fleiri námsmenn, sem velja að leggja stund á nám við símenntunarmiðstöð, ljúka námi en þeir sem kjósa að sitja heima.

GÆÐAVIÐMIÐ

Hvers vegna tóku símenntunarmiðstöðvarnar í Nitus upp samstarf við fræðasetur háskólanna? Jú, vegna þess að ævinlega hefur mikil áhersla verið lögð gæðamál í Nitus. Forsenda aðildar að Nitus er að símenntunarmiðstöðin uppfylli ákveðin gæðaviðmið (sbr. heimasíðu netsins). Á árinu 2008 hertum við viðmiðin og báðum alla aðilana að framkvæma sjálfsmat sem lýsir gæðastarfi miðstöðvarinnar, bæði því sem beinist að námsmönnum og fræðasetrum háskólanna og hvernig stöðvarnar hyggjast þróa starfið. Þetta var gert með það að leiðarljósi að tryggja námsmönnum og öðrum neytendum gæði.

Aðild að Nitus tryggir gæði, nýjustu tækni og persónulega þjónustu við þá sem notfæra sér símenntunarmiðstöðvarnar. Uppfylli viðkomandi miðstöð gæðaviðmiðin fær hún merki til staðfestingar því að um er að ræða gæðavottaða símenntunarmiðstöð sem er aðili að Nitus.

STARFSEMI NITUS

Í stjórn sitja 8 framkvæmdastjórnar, jafnmargir varamenn auk oddamanns. Framkvæmdastjórnarnir eru hvaðanæva úr Svíþjóð til þess að tryggja að símenntunarmiðstöðvar í öllum landshlutum eigi sinn fulltrúa.

Stjórnin kemur saman einu sinni í mánuði, oftast með fjarfundarbúnaði en stundum hittist hún einnig á raunverulegum fundum. Þá miðlum við okkar á milli því sem efst er á baugi í mismunandi landshlutum svo að við höldum okkur vel upplýstum. Tvisvar á ári stöndum við fyrir landsþingum sem venjulega fara fram hjá einhverri símenntunarmiðstöð sem hefur lýst yfir áhuga á að halda þingið. Það er fyrst og fremst á þessum viðburðum sem félögunum gefst tækifæri til þess að hafa áhrif á val og forgangs röðun verkefna. En þingin eru ekki síður til þess ætluð að gefa fólki tækifæri á að hittast og skiptast á reynslu. Þegar allt kemur til alls þá eru það félagarnir sem eiga að sjá stjórninni fyrir verkefnum og láta vita hvað þeir telja að sé mest aðkallandi.

Í Nitus eru vinnuhópum falið að leysa ákveðin verkefni og eins og í stjórninni sitja í þeim félagar í netinu. Þegar þetta er skrifað eru 7 vinnuhópar virkir.

Karin Berkö

HEIMASÍÐAN OG UPPLÝSINGA-MIÐLUN

Vinnuhópurinn, sem sér um vefinn, sér um að uppfæra heimasíðuna reglulega og gefur einnig út fréttabréf einu sinni í mánuði um hvaðeina sem lítur að starfseminni. Í fréttabréfinu er einnig komið á framfæri stuttum upplýsingum um það sem fór fram á síðasta stjórnarfund. Á þennan hátt er öllum meðlimum auðveldað að fylgjast með og þeir eru sérstaklega þakklátir fyrir þennan þátt starfseminnar.

Í hópi talsmanna/viðhorfsmótenda er unnið að því að gera símenntunarmiðstöðvarnar sýnilegri fyrir ráðuneytum, stjórnvöldum og öðrum sem kunna að hafa áhuga á starfi þeirra. Eftir öll þessi ár er enn þá unnið ötullega að því að bæta stöðu miðstöðvanna sem fræðsluaðila. Nitus-miðstöðvarnar eru eins konar útibú frá háskólunum og sjá til þess að færniþróun eigi sér stað úti í sveitarfélögum.

MÁLÞING OG VINNUHÓPAR

Nitus skipuleggur og heldur málþing um þemu sem eru áhugaverð fyrir meðlimina. Fram undan á dagskránni er málþing sem fjallar um hvernig best er að bera sig að við notkun fjarfundarbúnaðar. Það hefur notið svo mikilla vinsælda að til stendur að halda það á þremur öðrum stöðum bráðlega. Fleiri áhugaverð málþing eru á döfinni á þessu ári.

Í markaðssetningarhópnum er unnið að því að markaðssetja Nitus og símenntunarmiðstöðvarnar í mismunandi samhengi, á ráðstefnu, málþingum og ýmsum annars konar opinberum viðburðum.

Gæðahópurinn hefur undanfarið unnið við áður nefnt sjálfsmat. Í Nitus er lögð sérstök áhersla á gæðastarf og það telst til lykilmáttanna.

DAGUR SÍMENNTUNARMÍÐSTÖÐV-ANNA

Árið 2008 stóð Nitus í fyrsta skipti fyrir degi símenntunarmiðstöðva um alla Svíþjóð. Frumkvæðið að honum er dæmigert fyrir verkefni sem kom fram á landsþingi. Netráðstefna, sem send var í streymi til þess að allir gætu tekið þátt, var haldin

2. apríl síðastliðinn. Nú er í undirbúningi að gera þetta að föstum lið í starfsemi Nitus. Á árinu 2009 verður komið af stað pallborðsumræðum um breytingar á degi símenntunarmiðstöðva í Svíþjóð sem haldinn verður og sendur út frá Nyköping, væntanlega með þátttöku stjórnmalamanna, embættismanna og fagaðila sem eru í fararbroddi. Aðilar að Nitus geta fylgst með viðburðinum frá eigin miðstöð.

SVÆÐISSKIPTING

Sú hefð hefur skapast að Nitus skiptist í landfræðileg svæði og hvert svæði hefur kallað til funda. Á síðasta landsþingi var spurningunni um það hvernig standa bæri að skiptingu svæða varpað fram. Einhugur virtist ríkjandi um nothæfa, virka svæðisskiptingu, flestir óska eftir að vera í samstarfi við það sveitarfélag eða svæði sem hefur mestri reynslu að miðla og viðkomandi vinnuhópurinn nú við skiptingu í hópa.

ALÞJÓÐLEG STARFSEMI

Samkvæmt lögum um starfsemi Nitus eiga samtökin einnig að vinna að alþjóðlegum samskiptum. Samstarf við Skota lagði grundvöll að gæðastarfi sem þegar hefur verið vikið að, sjálfsmat og gæðamerki. Næst á dagskrá er tilboð um að taka þátt í verkefni á vegum NVL á Norðurlöndunum um sveigjanlegt nám og tækni sem Nitus hefur þegar samþykkt. Þá er verið að leita samstarfs við Ítali þar sem ætlunin er að skiptast á reynslu af sveigjanlegu námi.

Vefsíða Nitus á slóðinni www.nitus.se hefur nýlega verið uppfærð. Stöðugt er unnið að uppfærslu síðunnar. Stefnt er að því að heimasíðan verði vettvangur félaganna þar sem hægt verður að skiptast á upplýsingum um hvaðeina sem er fer fram í mismunandi svæðum og sveitarfélögum.

SAMSTARF VIÐ YFIRVÖLD

Á undanförunum árum hefur Nitus unnið með stjórnvöldum Miðstöð sveigjanlegs náms í Svíþjóð, (CFL, sjá umfjöllun í Gátt 2005) og Net um samvinnu og þróun æðri menntunar í Svíþjóð (NSHU). Nitus hefur hrint í framkvæmd fjölda verkefna, haldið ráðstefnur og málþing og þegið fjárframlög í

viðleitni okkar til þess að þróa miðstöðvarnar. Nú hafa báðar þessar stofnanir verið lagðar niður en Nitus tekið við ýmsum verkefnum sem yfirvöld áttu frumkvæði að. Unnið er að því að finna fleti á samstarfi við Stofnun um háskólastarf í Svíþjóð (HSV) og Skólamálastofnunina í Svíþjóð (Skolverket).

Larcentra.se

Vefsíðunni www.larcentra.se var komið á laggirnar af NSHU en Nitus hefur um nokkra hríð séð um uppfærslu hennar. Nú er unnið að þróun síðunnar. Markmiðið er að þar sé hægt að komast að því hvaða símenntunarmiðstöð er næst, sækja um menntun á öllum stigum, finna skýrslur sem tengjast sveigjanlegu námi og krækjur á síður ýmissa stofnana og félaga. Griðarlega mikil vinna hefur verið unnin og við leggjum metnað okkar í að gera síðuna eins góðar og NSHU ætlaðist til þegar þeir fólu Nitus verkefnið að viðhalda vefsíðunni.

Vagledningsinfo.se

Þá tekur Nitus einnig virkan þátt í að blása nýju lífi í námsráðgjöf á vefnum á www.vagledningsinfo.se. Verkefnið er í samstarfi við svæðasamtökin Östsam og hófst haustið 2008. Stefnt er að því að hægt verði að bjóða aftur upp á þjónustuna á vormánuðum 2009. Sökum þess að nú hefur verið lokað fyrir fjárveitingar frá hinu opinbera þá hafa ótal svæði og sveitarfélög tekið saman höndum um að fjármagna rekstur síðunnar þar til einhver nýju stofnananna kemur auga á mikilvægi síðunnar og tekur reksturinn yfir.

Hvers vegna ættu miðstöðvar að gerast aðilar að Nitus?

Það er mikið um að vera í Nitus en frá mínum sjónarhóli hlýtur ein helsta ástæða þess að vera með í samtökunum einmitt að felast í samstarfinu. Einsamall er maður enginn en sameinuð getum við unnið stórvirki. Margir vilja finna upp hjólið en ef einhver annar hefur þegar hafist handa við uppfinninguna er hægt að taka þátt í henni og fá aðstoð og stuðning frá samtökunum.

Að skiptast á reynslu, þiggja og veita innan Nitus er afskaplega mikilvægt í áframhaldandi þróun miðstöðvanna, til framdráttar fyrir námsmenn, háskólana og þau sveitarfélög sem eru aðilar. Verið velkomin á landsfund til að hitta starfsbræður og sækja stuðning til Nitus og leggja ykkar af mörkum til áframhaldandi þróunar símenntunarmiðstöðvanna í Svíþjóð!

UM HÖFUNDINN

Karin Berkö stýrir símenntunarmiðstöðinni LärCentrum í Östersund í Svíþjóð. Hún er einnig stjórnarformaður í Nitus sem eru samtök símenntunar og fræðslumiðstöðva á vegum 135 sveitarfélaga í Svíþjóð. Þá hefur Karin, sem fulltrúi Svía, tekið virkan þátt í starfi Distans, neti NVL um fjarkennslu.

Sigrún Kristín Magnúsdóttir íslenskaði greinina.